

ACCESUL DESCHIS LA CERCETARE – NOI OPORTUNITĂȚI PENTRU CERCETĂTORII UNIVERSITARI

Valentina TOPALO,
șef serviciu Manifestări Culturale, CD ONU, CIUE

Abstract: *Lucrarea de față prezintă rolul Bibliotecii Științifice USARB în mișcarea Accesului Deschis la informație, promovarea Săptămânii de Acces Deschis în cadrul Consorțiului EIFL Direct Moldova, Programul EIFL OA Moldova, în cadrul Proiectului internațional ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE), Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor în vederea creării de noi condiții și servicii info-bibliotecare pentru membrii comunității universitare. Sunt evidențiate Declarațiile pentru sprijinirea Accesului Deschis: Inițiativa Accesului Deschis de la Budapesta, Declarația de la Bethesda privind politica editorială, Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la Cunoștințe în domeniul Științei și Științelor Umanitare. Sunt stipulate beneficiile pe care le aduce Accesul Deschis, contribuind la accelerarea cercetării și creșterii impactului acestuia. De asemenea se descriu acțiunile de Acces Deschis pentru sensibilizare și învățare cum să se folosească platformele OA, calea verde și calea de aur, programe de licență sau de masterat în bibliotecă, tratarea OA ca parte a unui subiect important în cursurile Cultura Informației, promovări de seminarii, maratoane, sesiuni de prezentare a bazelor de date dedicate în mod explicit și exclusiv OA, reviste cu vizibilitate și factor de impact, diferitele metode și tehnici utilizate în evaluarea cercetării, măsurarea comunității academice precum și educarea utilizatorilor privind evitarea plagiatului, utilizarea corectă a referințelor și citărilor.*

Bibliotecarii universitari bălțeni muncesc de mai mult timp în direcția cum ar fi încurajarea cadrelor didactice, masteranzilor, doctoranzilor, cercetătorilor să publice în arhive sau baze de date deschise, reviste cu acces deschis care joacă un rol principal în stabilirea unor arhive / repozitorii deschise instituționale. Pe parcursul acestor ani bibliotecarii au învățat despre Accesul Deschis care necesită noi cunoștințe ceea ce a însemnat dezvoltarea unei echipe de muncă capabile nu numai să se adapteze la OA, ci să devină un sprijin sigur pentru comunitate.

Abordări privind Dezvoltarea Accesului Deschis.

Din 2002 au fost organizate ședințe de informare și discuții privind apariția unei serii de declarații: Inițiativa Accesului Deschis de la Budapesta (un moment seminal/important/de epocă pentru OA, definirea accesului deschis (februarie 2002); Declarația de la Bethesda privind politica editorială (iunie 2003); Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la Cunoștințe în domeniul Științei și Științelor Umanitare (octombrie 2003), principiile și importanța Accesului Deschis (acces digital, online, gratuit, fără majoritatea restricțiilor privind drepturile de autor și de acordare a licențelor, utilizarea în 2 sensuri a termenului Accesul Deschis (OA este literatura digitală, online și gratuită, elimină barierele de preț, dar nu cele de permisiune; OA este literatura digitală, online, gratuită, fără copyright și restricțiile de acordare a licențelor).

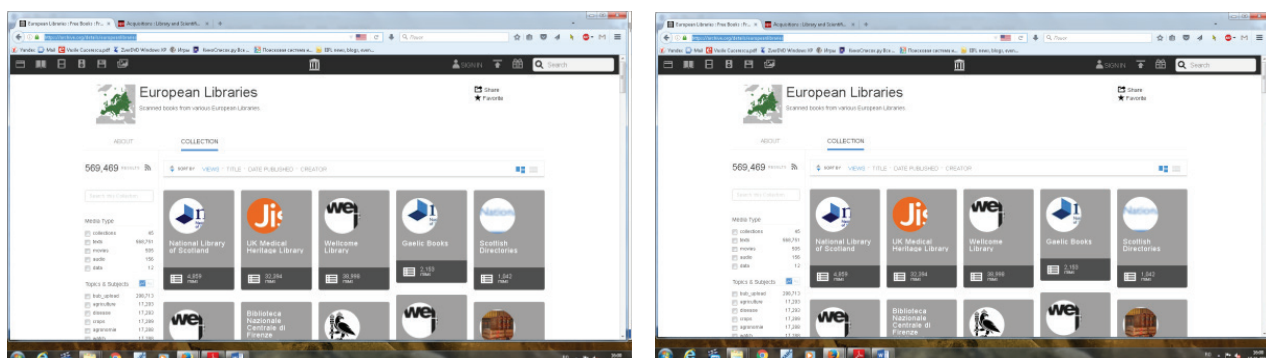
Accesul Deschis a dobândit o relevanță tot mai mare odată cu Campaniile Naționale de promovare a Accesului Deschis organizat în cadrul parteneriatului între Programul EIFL-OA Moldova și Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM), implementarea proiectului internațional în cadrul Bibliotecii Științifice modernizându-și serviciile tradiționale și on-line / digitale. Din 2015 Biblioteca Științifică USARB participă în Proiectul internațional ERASMUS+ Consolidarea capacităților în domeniul învățământului superior - Capacity Building in the Field of Higher education (CBNE), Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor în vederea creării de noi condiții și servicii info-bibliotecare pentru membrii comunității universitare. Scopul general al proiectului este modernizarea și consolidarea bibliotecilor, îmbunătățirea competențelor personalului bibliotecar în instituțiile de învățământ superior din Moldova, Armenia și Belarus. Proiectul are obiective specifice ce țin de îmbunătățirea nivelului de cunoștințe prin intermediul a 8 Module curriculare și menținerea unui parteneriat „Biblioteca din rețea (LNSS) Rețeaua de Est pentru viitoarea diseminare, durabilitatea și exploatarea rezultatelor proiectului, atât la nivel național și în regiunea Parteneriatului Estic pentru schimbul de cunoștințe, experiență, formare și expertiză în regiune.

În perioada implementării acestor module bibliotecarii au devenit actori ai unor roluri ce țin de îmbunătățirea, revitalizarea serviciilor tradiționale și serviciilor online inovative pentru bibliotecile secolului 21 (modulul 5), cunoștințe în management, marketing (modulele 2,3), cultura informației (modulul 4), accesare de biblioteci electronice, acces deschis (modulul 6), acces la bibliotecă a utilizatorilor cu nevoi speciale (modulul 7), politici de dezvoltare a colecțiilor de bibliotecă (modulul 8), biblioteci și terminologie de bibliotecă (modulul 1).

Demararea proiectului LNSS reprezintă un pas important în dezvoltarea cercetării științifice din mediul academic bălțean. Ambițioase și variate, obiectivele LNSS vizează generarea de soluții inovative pentru informarea științifică și gestionarea resurselor infodocumentare electronice, prin desfășurarea de activități de cercetare-dezvoltare și inovare finanțate internațional.

Modulul 6 se concentrează asupra utilizării Bibliotecilor electronice, inclusiv a colecțiilor de biblioteci electronice, baze de date, reviste electronice, OpenSource, Acces Deschis, metode moderne de digitizare și conservare a bibliotecii, Arhive/Repozitorii instituționale, standarde noi în catalogare-RDA-descierea resurselor, automatizarea bibliotecilor și a sistemelor de bibliotecă.

În Modulul 6 sunt stipulate beneficiile pe care le aduce Accesul Deschis, contribuind la accelerarea cercetării și creșterii impactului acestuia. Open Access este de fapt soluția care poate rezolva cel mai eficient criza datorată imposibilității de a avea acces la informația cea mai recentă, cunoscându-se faptul că prețul abonamentelor la reviste sau prețul de licențiere a bazelor internaționale de date, unde se găsesc reviste, dar și cărți, este foarte ridicat, iar instituțiile nu-și pot permite să achiziționeze. Astfel, Accesul Deschis este una din problemele esențiale în cadrul acestui proiect, cu trimetre la agenda de informații **IFLA**, **COAR**, Confederația Open Access Repoziții, **ARL** (Association of Research Libraries – *Asociația Bibliotecilor de Cercetare*, organizație non-profit a 124 de biblioteci de cercetare și de instituții de cercetare în SUA și Canada care împărtășesc misiuni similare de cercetare, aspirații și realizări), **LIBER** (Liga Bibliotecilor Europene de Cercetare) http://www.arl.org/focus-areas/scholarly-communication:Bibliotecile_sprrijina_cercetarea_digitala_prin_disciplinele_intr-o_varietate_de_moduri; <http://www.arl.org/focus-areas/scholarly-communication/scholarly-impact#>; <http://www.wigwcrknemw.org>; <https://archive.org/details/europeanlibraries>

Modulul prevede promovarea Culturii Informației pentru studenți întru dezvoltarea abilităților de gândire critică, inclusiv aplicarea web.2.0 Social Media și alte tehnologii educaționale, a serviciilor mobile pentru a interacționa cu utilizatorii Bibliotecii și informarea acestora cu privire la resursele Bibliotecii, servicii. Linkurile <https://www.youtube.com/c/EBSCOSupportTutorials>; <https://www.youtube.com/watch?v=UTNJuyQ5wRU> îndeamnă bibliotecarii să acceseze EBSCO Audiobooks, găzduit de canalul YouTube care demonstrează modalități de căutare, descărcare, utilizând noua aplicație mobilă EBSCO Audiobooks pentru diapozitivele Apple și Android. Tutorialele învață cum să fie căutate cărți electronice, acestea fiind accesibile, făcând clic pe linkul Ebooks, căutând cărți electronice după cuvântul cheie, răsfoind după categorie. EBSCO <https://www.ebscohost.com/ebooks> oferă mai mult de un milion de titluri de cărți electronice de înaltă calitate și peste 70.000 de audiobook-uri de la peste 1.500 de editori universitari și prese universitare din întreaga lume. EBSCO facilitează construirea unei colecții de cărți electronice titluri premiate care susțin bibliotecile academice, bibliotecile școlare, bibliotecile publice, instituțiile medicale, guvernamentale și corporative. Un alt link <https://www.ebscohost.com/discovery/.../institutional-reposit> sugerează că la această adresă Repozițiile instituționale (IRs) pot fi încărcate direct în serviciul EBSCO Discovery, astfel încât acestea să poată fi căutate integral alături de toate resursele / conținutul EBSCOhost Discovery. EBSCO sprijină recoltarea Repozițiilor instituționale prin Protocolul de inițiativă pentru arhive deschise pentru recoltarea metadatelor (OAI-PMH) sau prin intermediul Protocolului de transfer de fișiere (FTP). Oxford University Press (OUP) https://academic.oup.com/journals/pages/journals_a_to_z; https://academic.oup.com/journals/pages/open_access publică reviste științifice de cea mai înaltă calitate și le oferă cercetătorilor, publicului cât mai larg posibil. Un departament al Universității din Oxford, OUP se bazează pe un patrimoniu de cercetare de prestigiu și o înțelegere profundă a dorințelor și nevoilor cercetătorilor și cadrelor universitare. OUP acceptă accesul deschis. Oxford University Press (OUP) are misiunea de a facilita cea mai largă difuzare posibilă a cercetării de înaltă calitate. OUP publică atât în Calea Verde, cât și în Calea de Aur (OA) pentru a susține această misiune.

La prezentarea acestuia Prof. univ. dr. Angela Repanovici, expert european ne aduce la cunoștință și

ne introduce în metode de colectare a datelor „Web / URL Citation”, și utilizarea Google Scholar ca bază pentru a compara modelele de citare tradițională și bazate pe Web pe mai multe discipline. Sunt înregistrate numărul de citări la articolele eșantionate folosind mai multe metode bazate pe ISI Web of Science, Google Scholar și motorul de căutare Google (citări Web / URL). Pentru fiecare disciplină (științe sociale, informatică) se găsește corelații semnificative între citările ISI și citările din Google Scholar și Google Web / URL. În Google Scholar citările ISI sunt mai numeroase decât citările ISI din cele patru discipline ale științei sociale, precum și din știința informatică, sugerând că Google Scholar este un instrument mai cuprinzător pentru urmărirea citărilor în domeniul științelor sociale și poate, de asemenea, în domenii în care documentele de conferință sunt extrem de apreciate și publicate online. Rezultatele pentru citările Web / URL sugerează că numărarea maximă a unui rezultat pe site produce o măsură mai bună pentru evaluarea impactului jurnalelor sau articolelor OA, deoarece citările repetate pe web sunt foarte frecvente în cadrul site-urilor individuale. Rezultatele pot fi considerate ca dovezi suplimentare și că există o anumită comunitate între citările tradiționale și cele extrase de pe Web.

De asemenea se propune organizări de evenimente OA pentru sensibilizare și de învățare cum să se folosească platformele OA, calea verde și calea de aur, programe de licență sau de masterat în bibliotecă, tratarea OA ca parte a unui subiect important în cursurile Cultura Informației, promovări de seminarii dedicate în mod explicit și exclusiv OA, reviste cu vizibilitate și factor de impact, diferitele metode și tehnici utilizate în evaluarea cercetării, măsurarea comunității academice, precum și educarea utilizatorilor privind evitarea plagiatului, utilizarea corectă a referințelor și citărilor. Apoi, comunitatea academică beneficiază nu numai de accesul deschis la conținutul științific, ci și libertatea de a împărtăși, de a arhiva, de a reutiliza și de a remixa conținutul științific, disponibil prin mecanisme normale de protecție a drepturilor de autor, legi privind drepturile de autor, căi alternative de protecție a drepturilor de autor, cum ar fi licențele Creative Commons (CC) sau Copyright.

LNSS valorifică experiențele proiectelor anterioare, beneficiind de sinergii cu alte 2 proiecte-program TEMPUS proiectul MISISQ Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor și „Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Republica Moldova”, finanțat de Programul Norvegian de Cooperare în domeniul învățământului superior cu Eurasia, dezvoltat în parteneriat între Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea din Bergen, Norvegia, Universitatea Transilvania din Brașov, România și 18 biblioteci universitare din Moldova.....Prin urmare există un schimb considerabil de experiență și colaborare cu aceste proiecte internaționale.

„Accesul deschis permite ca varianta electronică a publicației științifice să poată fi citită pe Internet, tipărită, distribuită fără nici un scop comercial, fără nici o plată sau restricție. Acest concept a apărut în momentul în care cercetătorii și-au pus copiii ale articolelor științifice pe pagina web individuală. Universitățile și-au dezvoltat interesul de a crea depozite digitale științifice. Lumea științifică a început să reacționeze” (Angela Repanovici, Prof. univ. dr., Universitatea „Transilvania” din Brașov 2009).

Angajarea Bibliotecii Științifice în mișcarea globală OA întru susținerea studiului și cercetării

Open Access pune un semn egal între comunitate și siguranța cercetărilor. Cum?

- Prin dezvoltarea Repozitoriului instituțional ORA USARB care a înglobează în anii 2014-2016) 2088 documente, zeci de articole și celălalte tipuri de produse elaborate de profesorii-cercetători bălțeni ce vizează piața informațională;
- Implementarea Accesului Deschis la publicațiile științifice și didactice prin două modele complementare: autoarhivarea în Repozitoriul instituțional (RI) ORA (Open Research Archive) USARB, înregistrarea revistelor instituționale în registrul internațional DOAJ (Directory of Open Access Journals),

Înregistrarea Politicii instituționale USARB privind Accesul Deschis în formă de mandat instituțional în Registrul ROARMAP (Registry of Open Access Repositories Mandatory Archiving Policies <http://roarmap.eprints.org/999/>, în anul 2015, care autorizează Accesul Deschis la rezultatele cercetărilor științifice, realizate din fonduri publice.

Grație creativității Bibliotecii Științifice, Repozitoriul instituțional ORA (OPEN RESEARCH ARCHIVE-USARB USARB a fost înregistrat în:

Registrul Arhivelor cu Acces Deschis (ROAR, Registry of Open Access Repositories) http://roar.eprints.org/cgi/roar_search/advanced?location_country=md&software=dSPACE&type=&order=-recordcount%2F-date -OPEN RESEARCH ARCHIVE (ORA USARB) OF ALECU RUSSO BĂLȚI STATE UNIVERSITY, *Alecu Russo Balti State University, Scientific Library ARBSU, OPEN RESEARCH ARCHIVE (ORA USARB) - 6 April 2016*);

DuraSpace.org, organizație care creează tehnologii deschise pentru un conținut digital durabil. (28 octombrie 2016) http://registry.duraspace.org/registry?f%5B0%5D=field_institution_type%3AAcademic&f%5B1%- ;

ORA USARB a fost înregistrat în **Repozitoriul European Zenodo** (lansat în mai 2013, (<https://zenodo.org>)). Acesta include **cercetări și conținuturi educaționale și informaționale**. Este dezvoltat de către cercetători pentru a asigura accesul celor care doresc să se alăture **Mișcării Globale Accesul Deschis la Informația Științifică**, generând automat **Identificatorul DOI (Digital Object Identifier-identificarea unică a resursei)** și atribuirea licenței **Creative Commons, partajare și export**.

Grupul de lucru **Open Research Archive (ORA) BȘ USARB** (24-30 octombrie) au participat la **MARATONUL** arhivării documentelor în **Repozitoriul Instituțional ORA USARB**, inițiat de coordonatorii OA în Republica Moldova în cadrul Proiectului „Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova”, finanțat de Programul Norvegian de Cooperare în domeniul învățământului superior cu Eurasia, dezvoltat în parteneriat între Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea din Bergen, Norvegia, Universitatea Transilvania din Brașov, România și 18 biblioteci universitare din Moldova, coordonat de Biblioteca Științifică ASEM. Scopul Maratonului a fost de a arhiva în această zi în repozitoriile instituțiilor din cadrul Proiectului cât mai multe publicații.

Cînd vorbim de **Open Access** vorbim despre **REM/EIFL, EBSCO**, care se realizează cu succes, utilizatorii primind gratuit prin **Consortiu REM** acces la 11-12 baze de date permanente și altele 44 prin **trial**. Se utilizează eficient pagina web BȘU în activitatea de învățare, cercetare, incluzînd printre acestea și extinderea serviciilor oferite utilizatorilor prin **Consortiul REM**. Numai în ultimii 3 ani, conform statistii **EBSCO**, cifra accesărilor și căutărilor ușor a crescut în comunitatea academică bălțeană. Numărul de căutări și accesări sunt următoarele, în 2016- 2 411 accesări, în 2015 - 2 799, în 2014 - 2 196. În 3 ani au fost efectuate 90 548 de căutări.

Anul	Accesări	Căutări	Full text	PDF	HTML	Image/video	Abstarct	Smart Link
2016	2411	41579	5365	4246	1056	63	1564	-
2015	2799	30553	5586	4567	1302	146	1574	-
2014	2196	18416	4158	2914	1166	-	1486	271
Total	7406	90548	15109	11727	3524	209	4624	271

„Preocupările și modelele de evaluare a resurselor electronice se bazează pe indicatori tipici de utilizare: numărul de accesări, numărul de descărcări. Indicatorii ne arată doar interesul cercetătorului de a consulta documentul. Prin utilizare reală se înțelege documentul transformat în referință în documentul publicat. Utilizînd o baza de date putem identifica numărul de documente vizualizate, deci documente ce prezintă interes, apoi documente descărcate, documente ce se încadrează în domeniul de interes al cercetătorului, dar și documentul folosit ca sursă de documentare se transformă în final în document citat în articolele publicate ulterior. Propunem ca indicator real de utilizare indicatorul ce poate fi măsurat, și anume **documentul folosit ca referință**”. (Prof. univ. dr. Angela Repanovici, Universitatea „Transilvania” din Brașov).

Alt punct de acces relevant pentru materialele științifice OA, avînd în vedere că aceste materiale au un grad relativ ridicat de vizibilitate este **LibUniv Catalog -Catalogul Partajat** a 7 biblioteci universitare din RM.

O altă platformă științifică on-line este **EUBookshop** (www.bookshop.eu) – librărie virtuală care oferă acces la 170 000 de publicații oficiale ale Uniunii Europene. Oferă acces deschis la informații privind publicațiile UE (**EU Bookshop**), și cercetarea și dezvoltarea în UE (**CORDIS**). Serviciul Uniunii Europene de informare privind cercetarea și dezvoltarea (**CORDIS**) este un portal interactiv de informare, destinat cooperării la nivel european în domeniul cercetării și inovării. Portalul poate fi accesat la adresa <http://cordis.europa.eu>. **CORDIS** facilitează participarea la activități de cercetare, publică rezultatele proiectelor finanțate de UE, promovează difuzarea de cunoștințe în scopul consolidării capacității de inovare a întreprinderilor. În prezent, site-ul **CORDIS** este disponibil în 6 limbi. Începînd cu anul 1994, s-a bucurat de un număr foarte mare de accesări și a fost deseori citat ca referință pe internet. Ca bază de date a proiectelor finanțate de UE în peste 20 de ani, **CORDIS** publică rezultatele oficiale colectate de Comisia Europeană și pune la dispoziția comunității cercetătorilor un canal eficient de comunicare. Colecția ONU, bazele de date ONU, **Repozitoriul Băncii Mondiale (OPEN KNOWLEDGE REPOSITORY)** (<https://openknowledge.worldbank.org/community-lis>), propune accesul on-line la o colecție de circa 25 892 de publicații în 11 colecții și 523 sub-colecții ce țin de cărți, reviste, seriale, articole științifice, studii în domeniul economic, conținuturi multilingve. Cercetătorii bălțeni cecetează și descarcă diverse conținuturi din aceste baze de date, după cum urmează:

Baze de date	Ani de accesare	Descărcări
ONU	2001-2016	45 00
Eubookshop	2011-2016	21 000
Cordis	2011-2016	4340
Repozitoriu Băncii Mondiale	2010-2016 (deschis în 2010)	1377
Total	-	31 217

Susținând inițiativele pe plan internațional din 2009, Biblioteca participă activ în promovarea Săptămânii de Acces Deschis, instituită în primăvara anului 2008 în cadrul Consorțiului EIFL Direct Moldova, Programul EIFL OA Moldova. Acest lucru este realizat prin diverse programe de activități, care transmit comunității universitare informații ample despre accesul deschis la informația științifică, despre accesul liber on-line la publicațiile științifice a companiei EBSCO publishing, SpringerLink, eIFL.net, ONU, Uniunea Europeană, Banca Mondială, Biblioteca electronică cu ful-textele tezilor de doctor din colecția Bibliotecii de Stat din Rusia, Cambridge University Press, Taylor and Francis, Springer Link, Credo, Edward Elgar Publishing, E-Duke University Press, și a altor baze de date calitative. Întîiul program dedicat Săptămînii de Acces Deschis a fost postat pe website-ul Bibliotecii în 2010 care are în fiecare an o temă specială: **2011: „Află. Participă. Promovează”**, **2012- „Setați implicit Accesul Deschis”**, **2013- „Accesul Deschis: Redefinirea Impactului”**, **2014- „GENERAȚIA OPEN”**, **2015- Deschiși pentru colaborare**, **2016-Deschiși pentru Acțiune**, în **2017 va fi „Deschiși pentru a... Punctul central este site-ul special dedicat evenimentului la <http://libruniv.usb.md>, <http://www.openaccessweek.org>**, care sunt puternice pentru fiecare cercetător, masterand, licențiat, cadru didactic.

Programul acestor săptămâni a inserat: maratoane, seminare informative pentru cadre didactice în cadrul ședințelor de catedre: *Accesul la bazele de date naționale și internaționale în susținerea ceretărilor științifice*; prezentări în cadrul cursului *Bazele Culturii Informaționale Despre Arhive Electronice Deschise*; prezentări pentru masteranzi a *bazelor de date pentru studii și cercetări: EBSCO, Banca Mondială, JDP; Open DOAR, The Directory of Open Access Repositories-Repertoriul Repozitivelor în Acces Deschis; DOAB - Directory of Open Access Books - Repertoriul monografiilor în Acces Deschis, lansat în aprilie 2012, ROAR- Registry of Open Access Repositories - Repertoriul Depozitelor în Acces Deschis, DOAJ- Directory of Open Access Journals – Repertoriul Revistelor în Acces Deschis; Masa rotundă, lansarea *Discului Acces Deschis la Informație: <http://oad.kosson.ro>*; expoziții de documente, teleinformații *Citește despre Acces Deschis, Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP, [expoziții on-line](#) și tradiționale Contribuții Științifice ale Corpului Didactic și Bibliotecarilor - 65 de ani de la fondare, 70 de ani de la fondare, Accesul Deschis la știință în societatea website-urilor; Promovarea web site-ului BȘ USARB, ORA USARB – repozitoriul instituțional; Cercetarea și produsul științific universitar, Reviste științifice indexate în colecția Bibliotecii Universitare, Publicații bălțene indexate de ISI Limbaj și Context, Glotodidactica, Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP, CORDIS, Contribuțiile Științifice ale Corpului Didactic și Bibliotecarilor (2010-2016); Cercetări globale prin Internet (EBSCO, JDP); Publicații științifice în Open Access din baze de date EUBOOKSHOP, ONU/ Banca Mondială; Vezi ce s-a făcut până acum în domeniul Tău de interes în EBSCO; Explorați revistele științifice indexate în diverse domenii de cercetare: din colecția Bibliotecii etc...**

Programe ample de activități destinate comunității științifice din Universitate au avut drept scop informarea și promovare a Accesului Deschis la informație, îndemnând la cooperare și participare activă la activitățile organizate în cadrul Săptămânii Accesului Deschis. Tipurile de evenimente realizate în cadrul Săptămînii OA sunt diverse: conferințe-10, masă rotundă 2, maraton-5, seminare informtive-30, prezentări baze de date ,website BȘ USARB, Repozițoriu ORA USARB-48, expoziții tematice 73, online- 26, postere-2, teleinformații -12, materiale promoționale 50.

Prezentăm câteva *evenimente* privind accesul deschis care s-au statuat ca importanță pe o anumită grilă conform anilor, genului activității, numărului de participanți:

Anul	Tema, genericul	Genul activității	Nr. de participanți
2009	Raport „Biblioteca Științifică în sprijinul activității didactice și de cercetare științifică, lansarea propunerii de creare a Repozitoriului științific universitar,	Ședința Senatului	70 cadre didactice, cecetători masteranzi, doctoranzi, bibliotecari
2010	„Abordarea prin competențe a formării universitare: probleme, soluții, perspective” consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți	Conferința Științifică Internațională, consacrată aniversării a 65-a de la fondarea Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți	300 cadre didactice, cecetători din comunitate și de peste hotare, bibliotecari
2010	Accesul la bazele de date naționale și internaționale în susținerea cercetărilor științifice	seminare informative	410 cadre didactice, cecetători, masteranzi, studenți, ciclul I, bibliotecari
2010	Acces Deschis la Informație	masă rotundă, lansarea Discului Acces Deschis la Informație	78 cadre didactice, cecetători, masteranzi, studenți, ciclul I, bibliotecari
2010	Contribuții Științifice ale Corpului Didactic și Bibliotecarilor(2011-2016);	expoziție tematică, online	294 cadre didactice, masteranzi, studenți, ciclul
2011	Acces la bazele de date REM: Gale, General OneFile, Global Issues in Context, Student Resources in Context, Integrum World Wide, BioONE, SAGE Research Methods Online, Royal Society Journals and Archive, Cambridge Journals	sesiuni de prezentare	415 studenți, ciclul I, masteranzi
2012	Oportunitățile Sălii de lectură virtuale: <i>Biblioteca electronică a Tezelor de doctor a Bibliotecii de Stat a Rusiei</i> .	sesiuni de prezentare	263 masteranzi, doctoranzi, cadre didactice
2012	Produsul științific al cadrelor didactice și al bibliotecarilor de la Universitatea din Bălți în Biblioteca deschisă <i>Open Library</i> , Platforme Internaționale de publicații <i>Issuu</i> și <i>Calameo</i> .	sesiuni de prezentare	114 masteranzi, doctoranzi, cadre didactice
2013	Versiunea demo a Repozitoriului Instituțional ORA (Open Research Archive) – USARB,	ședința Senatului: demonstrare, îndemn la publicarea pe Calea verde – în RI și Calea de Aur - revistele cu acces deschis, în Limbaj și Context ; Glotodidactica – reviste universitare bălțene, incluse în DOAJ	84 cadre didactice, cecetători masteranzi, doctoranzi,

2014	Perspectivile și viitorul comunicării științifice: experiența OA a revistelor limbaj și Context, Glotodidactica	OA lecție publică pentru cercetători, responsabili ai revistelor universitare	25 de cadre didactice, cecetători, bibliotecari
2014	USARB spre spațiul european de cercetare CORDIS	seminare informative	165 Masteranzi, studenți
2014	Access la baze de date la care BȘ USARB este abonată, Reviste pentru cecetare în DOAJ, OPEN DOAR -directorii OA Repozitorii	sesiuni de prezentări	301 masteranzi, studenți, cadre didactice
2015	OA „Deschiși pentru colaborare” la Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului, Facultatea Științe ale Educației, Psihologie, Arte, Facultatea de Litere, Facultatea de Drept și Științe Sociale	maraton	480 studenți, masteranzi, cadre didactice, cercetători
2016	„Deschiși pentru Acțiune” <i>Vedere scientometrică a cercetătorilor universitari din Bălți-comunicare</i>	seminar	50 studenți, cadre didactice

Anii de Acces Deschis au fost interesanți și provocatori pentru **2 748** de cadre didactice, masteranzi, doctoranzi, studenți de la ciclul I de studiu.

Din tabelul de mai sus menționăm câteva momente deosebite de la promovarea activităților OA:

- Seminar susținut de reprezentanții AGEPI despre *Protejarea dreptului de autor și a drepturilor conexe în mediul digital în Republica Moldova*. Reprezentanții Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (AGEPI) au pus în evidență aspectele specifice țării noastre cu privire la proprietatea dreptului de autor, referindu-se la „*Creația intelectuală - limitele drepturilor și modul de valorificare*”, „*Dreptul de autor în mediul digital*”, trecând în revistă aspectele morale și economice privind dreptul de autor și cele conexe, personalitatea deținătorului dreptului de autor, problemele deținerii dreptului de autor.
- Participanții au aflat despre valoarea produsului științific al cadrelor didactice și bibliotecarilor universitari bălțeni măsurat cu ajutorul Google Scholar și softului Publish or Perish prin prezentarea comunicării „*Vedere scientometrică a cercetătorilor universitari din Bălți. Astfel, cercetarea a determinat punctele forte și punctele slabe ale productivității, vizibilității, reputației și impactul cercetătorilor USARB utilizând softului Publish or Perish*, indicii de tip Hirsch, bazate pe citate, instrument care ajută cercetătorii în consolidarea eforturilor lor în creșterea productivității științifice, vizibilitatea, reputația și impactul lucrărilor lor de cercetare.

În cadrul cursului Bazele Culturii informației, modulul *Instrumente de regăsire a informației pentru studii și cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, rețele sociale, etc.)* studenții sînt informați despre beneficiile accesului deschis, accesarea *Site-ului, blogului BȘ USARB*, Repozitoriului instituțional [ORA \(Open Research Archive\) USARB](#), Cataloagelor internaționale: Open Library, Calameo, Issuu, Scribd, despre Managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, Open Access, DOAJ, OAJI, DOAB, blogul OA, IBN, Zenodo repository ș.a. De fiecare dată „Repozitoriul ORA USARB este analizat ca un PRODUS, destinat promovării, arhivării și conservării producției științifice. A fost analizat prin mixul de marketing, care este considerat un nou produs tehnologic, un instrument de cuantificare, prezervare, diseminare și promovare a producției științifice a universității. S-au prezentat studii privind evaluarea academică, cercetare cantitativă de marketing privind constituirea Repozitoriului instituțional desfășurat la Biblioteca Universitară.

Pomovarea a 4 Maraton Open Access în colaborarea cu studenți, profesori-cercetători de la Facultatea de Științe Reale, Economice și ale Mediului, Facultatea Științe ale Educației, Psihologie, Arte, Facultatea de Litere, Facultatea de Drept și Științe Sociale. Maratonul a avut un traseu științific consistent, axat pe promovarea revistelor științifice și înregistrarea lor în ORA USARB, motivarea comunității științifice pentru

publicarea în acces deschis; dezvoltarea Repozitoriului Instituțional ORA USARB; dezvoltarea parteneriatului cu facultatea pentru promovarea OA.

Participanții la OA Maraton și-au exprimat acordul privind necesitatea unei colaborări active în vederea publicării revistei Facultății în Acces Deschis, lansând ultimul număr al revistei Fizica și Tehnica.

Importante a fost prezentarea rezultatelor profesorilor-inventatori de la Salonul Internațional PROINVENT din Cluj-Napoca, România. Expoziția de medalii de aur și argint a subliniat spiritul creativ și inventiv al grupului de cercetători bălțeni.

În cadrul Maratonului n-au lipsit numerele noi al revistelor , Fizică și Tehnică: procese, modele, experimente, *Artă și Educație Artistică*, Limbaj și Context, Glotodidactica,(ultimile 2 titluri fiind produse științifice, și sunt un indicator important al gradului de dezvoltare a universității bălțene ele fiind reprezentate în baze de date internaționale cotate de ISI, spre exemplu EBSCO și în alte baze de date internaționale) așteptate cu interes de cadrele didactice, studenți de la facultate și universitate, postate pe website-ul Bibliotecii Științifice la adresa <http://libruniv.usarb.md>. Tinerii cercetători de la Litere au menționat vastele oportunități oferite de ORA USARB, repetând încă odată semnificația căilor de acces la informație, unul din ei purtând un maiou de culoare verde, cale de acces care i-a plăcut foarte mult, prezentând și motivațiile acesteia. Studenții anului trei de studiu au menționat că vor fi beneficiarii necontestatăi ai acestui acces larg la știință afirmând că accesul deschis este, fără îndoială, un joc în care toată lumea câștigă și nici un student nu poate ignora faptul că ORA USARB este un puternic instrument de diseminare a informației științifice care există în Universitatea bălțeană.

Promovarea OA în cadrul Lunarului Licențiatului/Masterandului și-au aduc aportul la formarea abilităților de prezentare a referințelor bibliografice și citărilor la elaborarea lucrărilor de către studenți, cunoașterea softurilor de gestiune a referințelor bibliografice: EndNote, Mendeley, Instrumente de regăsire a informației pentru studii și cercetări: motoare de căutare (portaluri, directoare, rețele sociale, etc. Informațiile despre activitățile de cultivare a Culturii Informației (ghiduri / tutoriale etc.) sînt expuse pe situl Bibliotecii în Pagina utilizatorului – Servicii - Cultura informației <http://libruniv.usb.md/servicii/cultura.htm> pe blog și rețele sociale. A fost elaborat ghidul practic *Prezentarea referințelor bibliografice utilizate în cercetare* din colecția *Cultura Informațională* care a fost expus și online pe sit-ul Bibliotecii:<http://libruniv.usb.md>.

Săptămînile de Acces Deschis la Informație au fost promovate în colaborare cu cadrele didactice, bibliotecari ,oamenii de știință privind punerea la dispoziția oricărei persoane, în orice moment și oriunde rezultatele cercetărilor științifice.

De-a lungul celor 9 ani de OA, Biblioteca Universitară a deținut un loc aparte în reprezentarea științei bălțene în spațiul mondial de informații științifice. Vectorii activităților promovate și cele viitoare ale Bibliotecii în direcția creșterii reprezentării științei bălțene în spațiu științific național și internațional trebuie/ar trebui să fie luate în considerare fiindcă: a) Biblioteca este un suport de informații de cercetare științifică; b) diseminează rezultatele cercetării ale cadrelor universitare în spațiul digital; c) dezvoltă intensiv informația, serviciile informaționale și activitățile bibliometrice.

Open Access înseamnă inventivitate, curajul de a îmbrăca viața academică în hainele tehnologiei avansate, ce permite azi să depășească granițele imaginației, inovației. Biblioteca oferă ceva unic utilizatorilor, furnizîndu-le informația necesară, suficientă, intelegentă.

Referințe:

1. Biblioteca Științifică. *Raport de activitate al Bibliotecii științifice, 2014-2016*
2. REPANOVICI, Angela. „Abordări inovatoare privind accesul deschis la informația științifică prin cultura informației” [online] [citat 21 sept. 2016]. Disponibil: https://www.slideshare.net/Dib_ulim/a-repanovici
3. <http://www.scimagojr.com/>
4. <http://opencitations.wordpress.com/2013/01/03/open-letter-to-publishers>
5. <http://altmetrics.org/tools>